

Utan el och rinnande vatten. Taxibilar med lösa säten och dörrar. Båten på grund i mangrove-träsket. Johan och Ylva Bergstad med barnen Tuva, Lo och Vide, lämnade tryggheten Sverige för äventyret i södra Senegal.

Text & foto: Johan och Ylva Bergstad



Johan och Ylva Bergstad bor med sina barn Tuva, 5,5 år, Lo, 3,5 år och Vide, 3,5 mån i Stjärmsund. Båda arbetar som psykologer.

MED BARNEN PÅ SEMESTER I SENEGAL:

”Vi läser godnattsaga i ficklampans sken”

Sitter i en fullsatt minibuss på en skumpig väg i södra Senegal. Väckarklockan ringde vid fyra i morse. Klockan sju lämnade vi ett vinterkallt Sverige. Flygresan gick över förväntan. Men nu då? Klockan är snart åtta på kvällen. Mörkret utanför är kompakt. De enstaka palmerna, de stora baobabträden och den bruna torra jorden syns inte längre. Men dammet i näsan påminner om att vi är långt hemifrån.

Vi, det är Johan och Ylva, och våra barn Tuva 5,5 år, Lo 3,5 år, och Vide som bara är 3,5 månader. Och så 20 andra svenskar som är med på denna resa, arrangerad av Svenska Hälsoresor, som har temat ”trummor, dans och upplevelser”.

Många frågor far genom huvudet: Varför lämnar vi tryggheten och alla bekvämligheter i Sverige? Med tre små barn?! I tröttheten och mörkret växer tvivlen och tankarna på

alla sjukdomar, insekter, ormar... Hur blir boendet? Skulle vi inte vara framme nu?

Barnens skratt tränger igenom våra tvivel. Tuva och Lo leker tittut med Pape Mane, en av afrikanerna som mötte upp vid flygplatsen och som arbetar på ”Campement Écotouristique Diannah Bolong”, vårt bungalowhotell utanför den lilla byn Diannah.

– Skumpedumpabuss! ropar Tuva förtjust medan bussen kör vidare på de slingrande sandiga vägarna.

Barnen somnar strax innan vi anländer. Vi får hjälp att bära in våra ryggsäckar och hand-

bagaget till vårt rum i den stora cementbungalowen som består av fyra rum och en enkel toalett. Barnen sover vidare. Myggnätet kommer på plats. Vi får en extra madrass på golvet där Johan och de två största barnen ska sova.

Termiter som grannar

När dagen gryr orienterar vi oss i vårt nya tillfälliga boende hundratals mil hemifrån. Utanför bungalowen skjuter en palm upp som ett fyrverkeri. Vid dess fot finns en stor termitstack. Femtio meter åt vänster finns ett duschrum och en toalett utan rinnande vat-

”Skumpedumpabuss! ropar Tuva förtjust medan bussen kör vidare på de slingrande sandiga vägarna”



Johan med fötterna i mangroveträsket.



På väg till Kafountine, den närmaste staden.



Taxibil som gått många mil...



SENEGAL

- Huvudstad: Dakar.
- Folkmängd: 12,7 miljoner.
- Språk: Franska, wolof, mfl.
- Statsskick: Republik.
- Religion: Muslimer (90 %), kristna, inhem-ska religioner.

KÄLLA: NATIONALENCYKLOPEDIN

ten. Man spolar med en skopa och vattnet hämtar personalen från brunnen i andra änden av anläggningen. Vågorna brusar konstant från havet på andra sidan den igenvuxna bifloden. Värmen är behaglig så här på morgonen och snart får vi bada av oss resdammet i de salta vågorna.

Men först är det frukost. Kokosmjölk och hirsgröt med fikon i. Mums! Till det finns det varje morgon färska baguetter, ett arv efter den franska kolonialmakten som drog sig tillbaka 1960. Ställets ägare, svensktalande Moussa Fofana, hälsar oss välkomna. Han bor halva tiden i Hudiksvall, halva tiden i Senegal.

På stranden lite senare möts vi av en man med rastflätor:

– Hey you! My name is Youssa, where do you come from?

Youssa och några andra killar tillbringar dagarna i ett litet strandskjul. Det är mycket jargong, muntra skratt och försök att sälja små saker. Men hjärtliga möten också. Som när Daddy Cool, en av trum- och dansartisterna, bygger sandslott med barnen.

Svårt hitta skugga

Den flera mil långa bländande vita sandstranden är nästan öde. Det är långgrunt och 24 grader i vattnet. Mitt på dagen närmar det sig 30 grader i skuggan, men någon sådan hittar man inte på stranden. Tuva och Lo springer i och ur vågorna. Johan njuter av att simma ryggsim och av att vaggas av vågorna, mitt i december!

Två veckor går fort hemma. Tider att passa. Möten. Dagis. Aktiviteter. Varför gör vi allt detta? Varför tar vi det inte lite lugnare, som människorna här gör? Många senegaleser har ingen eller liten inkomst. Trasiga kläder. Var-

Taxins framdörr håller på att lossna – vänd>>>



Lo med nyfunnen vän på Campement Diannah Bolong.



Lamine med en pinne från ett träslag som traditionellt används vid tandborstning.

”Om någon stjal blir den personen slagen, hårt, säger hövdingen, som egentligen bara vill ha en fru”

forts
ken el eller rinnande vatten. Men glädjen är desto större hos de flesta vi möter. En man med cykel kommer gående på stranden och låter Lo provsitta. En av Youssas kompisar tränar några nya danssteg i den stekande solen. Några kvinnor med varsin korg nyplockade snäckor på huvudet hälsar på oss. Under de två veckorna finns ett utbud av aktiviteter för dem som vill. Vi är den enda barnfamiljen och anpassar rytmen efter våra behov och förutsättningar. I Senegal går man. Eller cyklar om man har lyckan att äga en cykel. Det finns bilar och taxi, varav en del ser

ut som rena skrothögarna. Som den vi åker med till ett jättelikt heligt träd, enligt sägnen flera tusen år gammalt. En gul gammal Renault med gröna ränder, handmålad registreringsskylt, rost och löst baksäte. Johan håller i framdörren så att den inte ska lossna. Tack och lov går det inte så fort...

Besöker byns hövding
Tillsammans med de andra i gruppen hälsar vi på hos byhövdingen i Diannah. Han har två fruar och bestämmer tillsammans med byrådet över cirka 5 000 personer. Tack vare vår guide Moussa, som för övrigt pratar åtta

språk (!), kan vi fråga allt vi vill. Vad är roligast med att vara hövding? Svårast? Finns det någon kriminalitet?
– Nej, ingen kriminalitet. Om någon stjal blir den personen slagen, hårt, säger hövdingen, som egentligen bara vill ha en fru och som tycker att ansvaret som hövding mest är betungande.
Och så besöker vi skolan, där det råder stor brist på både pennor och papper. Under vårt besök kommer en pojke från ett annat klassrum och lånar en griffeltavla, eftersom den ändå inte används just då.
– Kriter är värda sin vikt i guld, säger läraren. Barnen stämmer upp i sång. Vi med:
– Imse, vimse, spindel...
En annan dag gör vi en dagslång tur i ett mangroveträsk. Vi tittar på hundratals pelikoner och besöker ön Boune.
– Förr när det kom vita brukade vi springa och gömma oss, säger en man som vigt klättrar upp i en palm för att stöta ner kokosnötter.

Vides hud fascinerar
I den lilla bykyrkan spelar barnen djembe-trumma och dansar hejvilt. Alla som vill är välkomna att släppa loss krafterna. Kontrasten mot stillheten i svenska kyrkor är stor. De flesta i Senegal är muslimer, några procent av befolkningen är kristen och så finns det en del animister, som anser att naturen är besjälad. En av dem är medicinkvinnan i Boune. Har hon gått i någon skola?

– Bara skogens skola, svarar hon.
Det verkar inte vara lite hon lärt sig där. En gång hjälpte hon till och med ett svenskt par som inte kunde få barn. Medicinkvinnan är väldigt intresserad av vår Vide, hon har aldrig sett något så litet barn med vit hud. Extra starkt blir mötet när hon förstår att Vide betyder just träd, och hon uttalar en välsignelse på sitt språk.
Vi kliver i den långsmala båten och lämnar Boune efter en händelsedag. Men än är äventyret inte över. Det har blivit ebb och båten stöter allt oftare på grund i mangroveträsket. I början är det bara guiderna som hoppar i och drar. Det finns ju trots allt kro-



Utflykt till byn Diannah. Lo blir buren av dansläraren Sonja.

kodiler i de här vattnen. Men nöden har ingen lag. Till slut turas även vi turister om att dra. Fötterna sjunker ner lite i den leriga botten. Både Johan och Hannes, som jobbar med äventyrsupplevelser hemma i Sverige, känner något som nafsar på vaderna.
– Det här är nästan för mycket, säger Hannes och Johan instämmer.
Men för barnen är detta bara ännu ett stort äventyr. Afrikanernas skratt, sånger och leenden lugnar. Till slut blir det så grunt att ingen kan sitta kvar i båten. De sista hundra meterna vadar vi och strax efter solens nedgång somnar vi gott.

Ödlor och möss i sängen
Det är inte bara krokodiler som sätter krydda på vår Senegalsemester; även enkla vardagsbestyr blir till äventyr. Som att duscha med vattenskopa, hålla sängarna fria från sand, ödlor och möss och läsa godnattsaga i ficklampans sken. Och att tvätta! Sista dagen före hemresan sitter Johan och Lamine Sonko, en av männen i personalen, vid brunnen och tvät-

tar. Med tanke på att det knappt finns soptippar i Senegal hade vi bara med oss tygblöjor. Det känns bra att inte lämna onödigt många spår efter sig, men vilket jobb att hålla blöjor och barnkläder rena!
– Förr var det alltid kvinnorna som tvättade i Senegal. Det har ändrats, säger Lamine och ler medan han tvättar sina jeans.
– Samma sak i Sverige, svarar Johan.
De enas om att det är ett hårt arbete att dra upp vatten ur den cirka tio meter djupa brunnen och tvätta för hand, men att det är bra att samhället blir mer jämlikt.
Under sång, skratt och tårar är det dags att lämna Diannah Bolong. Bagage och nyinköpta djembetrummor surras fast på buss-taket och vi åker iväg. Precis som vid ankom-

sten går flyget från Gambia. Vid gränsen stoppas vi av en polisman som ser bask ut. Han tittar på vår medresenär Peter, som tillsammans med sin fru Anne har hållit i en del aktiviteter, och nu sitter med gitarren i knäet.
– You, give me a song, säger polismannen. Peter stämmer snabbt upp i en passande allsång:
– One people, we are one soul. We're all reaching for the same goal. That's love...
Polismannen skiner upp.
– One people. Me too! säger han glatt.
Vi åker vidare. Kliver på planet. Kontrasten till minusgraderna i Sverige är stor. Men det är skönt att vara tillbaka. Bara en sådan sak som att kunna duscha varmt, tvätta kläder i maskin och tända lampor när mörkret faller... ■■■



Lo, Tuva och Daddy Cool bygger sandslott.



Skönt att bli buren till stranden.



Daglig tvättstund vid brunnen.